

18 Ocak 2018



**15 Temmuz 2016 Sonrası  
İnsan Hakları, Demokrasi ve Özgürlükler  
Hakkında  
Uluslararası Bağımsız  
Kurum ve Kuruluşların  
Türkiye Hakkındaki  
Rapor ve Değerlendirmeleri<sup>1</sup>**

**Zeynep Altıok**

CHP Genel Başkan Yardımcısı ve İzmir Milletvekili



---

<sup>1</sup> Bu rapor, Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD), Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Raporu (PISA), Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT), İnsan Haklarını İzleme Örgütü (HRW) Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF), Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Birleşmiş Milletler (BM), Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF), Freedom House, Venedik Komisyonu, Uluslararası AF Örgütü, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi, Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Karşı Devletler Grubu, Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Birliği (AB) üyesi olan devletlerin temsilcileri tarafından hazırlanan raporlar ya da açıklamalardan düzenlenmiştir.

22.09.2016

## **BM Zorla ve İrade Dışı Kaybolmalar Çalışma Grubu Raporu:**

### ***Türkiye’de Gözaltında Kaybedilenlerin Akıbeti Konusunda Kapsamlı Çalışma Yapılmadı***

BM Zorla ve İrade Dışı Kaybolmalar Çalışma Grubu, mart ayında Türkiye’ye yaptığı ziyaretin ardından bir rapor hazırladı.

Raporda, gözaltında kaybedilenlerin akıbeti konusunda kapsamlı çalışma yapılmadığı, kayıp yakınlarının ‘**terörist**’ olarak damgalandığı belirtildi. Çalışma Grubu ayrıca, zorla kaybedilmelerle ilgili olarak anıt mekanlar inşa edilmesi önerisinde bulundu. Raporda şunlar anlatıldı:

“\*Çalışma Grubu tarafından incelenen suçlamalar, 1992-1996 yıllarında Güneydoğu’nda meydana gelen kayıplardır. En fazla kaybedilme 1994 yılında meydana gelmiştir.

\*Türkiye zorla kaybedilmelerle yüzleşme konusunda oldukça az iş yapmıştır. Hükümetlerin yüzleşmeye yanaşmaması ve kapsamlı bir politika izlenmemesi neticesinde birçok aile sevdiklerine ne olduğuna dair gerçeği halen bilmemektedir.

09.11.2016

## **AB 2016 Türkiye İlerleme Raporu:**

### ***Neredeyse Her Alanda Gerileme Var***

Avrupa Birliği’nin (AB) yürütme organı Avrupa Komisyonu’nun Türkiye ile ilgili ilerleme raporunda neredeyse her alanda gerileme olduğu görüşüne yer verildi. 15 Temmuz darbe girişiminin ardından ilan edilen OHAL kapsamındaki uygulamaların eleştirildiği 2016 Türkiye İlerleme Raporu’nda özellikle **ifade özgürlüğü, yargı bağımsızlığı ve demokrasinin uygulanması** gibi konularda yaşanan gerilemeye dikkat çekildi.

OHAL konusuna geniş yer verilen raporda, **Türkiye’ye ölçülülük çağrısı yapan komisyon**, “Alınan her önlemden gereklilik ve ölçülülüğün sağlanması güvence altına alınmalı. Türkiye, her durumda masumiyet karinesi, ceza sorumluluğunun bireyselliği, yasal kesinlik, savunma hakkı, ve silahların eşitliğine tam saygının da aralarında bulunduğu hukukun üstünlüğünün temel ilkelerinin bir kenara itilmemesine özen göstermeli” dedi. Yargı bağımsızlığı konusunda durumun kötüleştiği tespiti yapılan raporda, “Geçen yıl özellikle yargı bağımsızlığı konusunda gerileme yaşandı. Durum, darbe girişiminin ardından daha da kötüleşti” denirken, “**Ancak hukukun üstünlüğü ve temel haklar Avrupa standartlarıyla uyumlu değil**” ifadesine yer verildi. Yaklaşık 110 bin asker, hakim, öğretmen ve gazetecinin görevden alındığı, gözaltına alındığı ya da tutuklandığını hatırlatılan raporda, insan kaynakları yönetiminde gerileme yaşandığına dikkat çekilerek bunun **üyelik kriterleriyle uyuşmadığı** belirtildi.

15.11.2016

## Freedom House “Nette Özgürlük 2016” Raporu:

### *Türkiye İnternette ‘Özgür Olmayan Ülke’ Kategorisine Düşürüldü*

Merkezi Washington’da bulunan Özgürlük Evi (Freedom House) ülkelerde internetin ne kadar özgür olduğunu incelediği yıllık raporunu açıkladı. Dünya genelinde özgürlüklerin durumunu takip eden Özgürlük Evi’nin (Freedom House) “Nette Özgürlük 2016” raporunda Türkiye’nin kategorisi “kısmen özgür” seviyesinden “**özgür olmayan**” seviyesine indirildi.

Raporda ülkelere, internet özgürlüğünde “0” en özgür, “100” en az özgür olmak üzere not veriliyor. Türkiye “61” puanla raporda “özgür olmayan ülke” kategorisine yerleştirilen 20 ülke arasında yer aldı. Türkiye geçen yıl “58” puanla “kısmen özgür ülke” kategorisinde bulunuyordu. Raporda son 5 yıldaki gidişata bakıldığında, **Türkiye’nin 2011 yılından bu yana tam 16 puan gerilediği** görüldü.

02.12.2016

## Güvenlik Güçlerinin Neden Olduğu İnsan Hakkı İhlalleri Memorandum

### *Avrupa Konseyi’nden Ankara’ya İhlal Uyarısı*

Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri **Nils Muiznieks**, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Temmuz 2015’te başlatılan terörle mücadele operasyonları ve bu operasyonlar kapsamındaki sokağa çıkma yasaklarının “siviller açısından ciddi insan hakkı ihlallerine neden olduğunu” belirten bir memorandum yayımladı. **Muiznieks**, Ankara’nın bölgedeki operasyonlarda “**hata yaptığını ve insan hakkı ihlallerine neden olduğunu resmen kabullenmesi**” çağrısında bulundu.

Muiznieks, Güneydoğu’daki operasyonlar hakkında hazırladığı memorandumda “Türkiye’nin yüzleştiği terör tehdidinin bilincinde olduğunu ve Türk devletinin terörizmin tüm biçimlerine karşı mücadele etme hak ve yükümlülüğü bulunduğunu” not etti. Türk devletini ve Türk vatandaşlarını hedef alan her türlü terör eylemini kınadığının altını çizdi. Buna karşılık “**terör faaliyetlerinin temel insan hakkı ihlali**” olduğunu, devletlerin ise terörle mücadele ederken “**insan haklarına saygı ve hukuk devleti içinde kalmaları**” gerektiğini, aksi durumun Avrupa Konseyi üyesi ülkelerin uluslararası yükümlülükleriyle bağdaşmayacağını belirtti.

13.12.2016

### Sınır Tanımayan Gazeteciler Raporu:

#### *Türkiye Rekor Kırdırdı*

Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF) örgütü dünya genelinde 348 medya mensubunun mesleği nedeniyle hapiste olduğunu açıkladı. Bunun, bir önceki yıla göre yüzde 6'lık artış anlamına geldiği ve örgütün şimdiye kadar kaydettiği en yüksek rakam olduğu belirtiliyor. Örgütün Berlin'de yaptığı açıklamada, **'Türkiye'de darbe girişimi sonrası oluşan baskı ortamının dünya genelindeki verilere yansdığı ve toplam sayıyı yükselttiği'** kaydedildi.

Raporda Türkiye'de 100'den fazla medya mensubunun hapiste bulunduğu, aralarından 41 kişinin doğrudan mesleğiyle ilgili olarak tutuklandığının anlaşıldığı belirtilerek, bu bağlamda **Türkiye'nin en fazla 'profesyonel gazetecinin' hapiste bulunduğu ülke konumuna yükseldiği** kaydedildi. Sınır Tanımayan Gazeteciler Yönetim Kurulu sözcüsü Britta Hilpert, "Türkiye'de gazetecilere yönelik cadı avı tüm bilinen boyutları aşmıştır" ifadesini kullanarak, **"Halen AB üye adayı olan Türkiye'nin, Çin, Suriye ve İran gibi basın özgürlüğünün düşmanı olarak adı çıkmış rejimlerle aynı konumda bulunmaktadır"** dedi.

15.12.2016

### Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Raporu:

#### *Türkiye'den açıklama istedi*

Türkiye'nin güneydoğusundaki sokağa çıkma yasaklarına ilişkin şikayetleri değerlendiren Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Ankara'dan açıklama talep etti. Mahkemeye, konuya ilişkin 160'dan fazla başvuru yapıldı. Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri Nils Muiznieks de Türk güvenlik güçlerini eleştirerek, insan haklarını ihlal ettiklerini öne sürmüştü.

İnsan Hakları Derneği (İHD) ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) verilerine göre, Türkiye'de 2016 yılının ilk 11 ayında toplam 9 il ve en az 35 ilçede resmi olarak tespit edilebilen en az 111 süresiz ve gün boyu sokağa çıkma yasağı ilân edildi. Bu yasaklar nedeniyle 1 milyon civarında kişinin temel hakları ihlal edildi. En az 321 sivil, bu bir yıllık sürede resmi sokağa çıkma yasağı ilân edildiği zamanda ve yerde yaşamını yitirdi. 73'ünün sağlığa erişim hakkından yoksun bırakılmaları sonucu yaşamlarını yitirdikleri iddia edildi. 147'si Cizre'de olmak üzere en az 202 sivil ise kapalı alanlar içerisinde yaşamlarını yitirdi.

15.12.2016

## **İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün Türkiye'de Basın Özgürlüğü Raporu:**

### ***HRW'den Ankara'ya Sert Suçlamalar***

İnsan Hakları İzleme Örgütü (HRW), Türkiye'de basın özgürlüğünün durumuyla ilgili açıkladığı raporda Ankara'ya sert suçlamalarda bulundu. Türkiye'den 61 gazeteci, avukat ve aktivistlerle yapılan mülakatlara dayanan araştırma sonucu yayınlanan raporda, 'Ankara yönetiminin, sözde düşmanlarına karşı acımasızca girişimlerine yönelik kontrol ve eleştirinin önüne geçmek amacıyla sistematik olarak bağımsız medyayı hedef aldığı' belirtildi.

Raporda '**insan hakları ve hukuk devletinin temel prensiplerinin kasıtlı olarak görmezden gelindiği**' belirtilerek, **Türkiye'de 148 gazeteci ve medya mensubunun hapiste ya da gözaltında olduğuna dikkat çekildi.** Raporda, 15 Temmuz darbe girişimi ardından ilan edilen olağanüstü hal kapsamında 140 medya kuruluşu ve 29 yayın evinin Kanun Hükmünde Kararnamelerle (KHK) kapatıldığı belirtilerek, bunun sonucunda 2 bin 500 gazeteci ve medya mensubunun işsiz kaldığı kaydedildi.

16.12.2016

## **Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi Raporu:**

### ***Türkiye Demokrasi Liginde Küme Düşebilir***

Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi (AKPM) bünyesinde Türkiye'deki gelişmeleri takip için oluşturulan bir komisyon, **demokrasi, insan hakları ve hukuk devleti alanlarındaki "gerilemeyi" gerekçe göstererek** Türkiye'nin yeniden "**siyasi denetime" alınması önerisinde bulundu.** Türkiye'deki gelişmeler hakkında AKPM Siyasi İşler Komisyonu içinde oluşturulan geçici alt komisyonun 21-23 Kasım tarihlerinde Ankara'ya düzenlediği ziyaretle ilgili enformasyon raporunda Türkiye'nin 2004 öncesi olduğu gibi yeniden siyasi denetime alınması tavsiyesinde bulunuldu.

Raporda özellikle Kanun Hükmünde Kararnamelerle 100 binden fazla kişi hakkındaki idari cezalar, on binlerce kişinin "somut delil olmaksızın" gözaltına alınması, bazı parlamenterlerin dokunulmazlıklarının kaldırılması ve medya kuruluşlarına yönelik operasyonlar "**kaygı verici**" olarak değerlendirildi.

18.12.2016

### Sınır Tanımayan Gazeteciler Raporu:

#### *RSF: Türkiye'de Gazeteciler Korku İkliminde Yaşıyor*

Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü Almanya Başkanı **Christian Mihr** Türkiye'de gazetecilerin bir korku iklimi içinde yaşadığını söyledi. Alman basın ajansı dpa'ya bir röportaj veren Christian Mihr Türkiye'deki gazetecilerin bir **korku iklimi** içinde yaşadığını ve bu durumun "**aydan aya daha da vahim hale**" geldiğini söyledi. Mihr "Gazeteciler kiminle buluşuyorum, ne zaman telefon etmeliyim diye düşünüyor, taksiciye nereye gitmek istediklerini söylemiyor sadece gidecekleri sokağın köşesinde iniyorlar" diye konuştu.

13.01.2017

### İnsan Hakları İzleme Örgütü 2016 Yılı Raporu:

#### *İnsan Hakları İzleme Örgütü'nden Türkiye'ye Sert Eleştiri*

İnsan Hakları İzleme Örgütü (HRW) 2016 yılının bir değerlendirmesini yaptığı raporunda Türkiye'ye sert eleştiriler getirdi. **Roth "Cumhurbaşkanı Erdoğan Türkiye'deki darbe girişimini muhalif sesleri bastırmak için avantaj olarak kullandı"** dediği makalesinde "Erdoğan'ın artan diktatörce yönetimi bir liderin çoğunluk adına hakları ayaklar altına alması tehlikesini gösteriyor" değerlendirmesinde bulundu. Raporda olağanüstü hal şartlarında **gözetim altında işkence ve kötü muamele** iddialarında yaşanan artışlara da dikkat çekiliyor. "Darbe girişiminin ardından yapılan tasfiye operasyonu hükümetin artan otoriterliğinin belirtisiydi" denilen raporda, darbeden sonra çıkarılan kanun hükmünde kararnamelerdeki bazı önlemlerin temel insan haklarını koruma ilkesiyle çeliştiği ve Türkiye'nin uluslararası sorumluluklarına aykırı olduğu değerlendirildi. Darbe girişimi sonrasında ilan edilen olağanüstü halin "**eleştirel görünen diğer grupları da hedef almak için bir fırsat haline geldiği**" belirtilen raporda, buna mukabil bağımsız medya kuruluşlarının ve sivil toplum kuruluşlarının kapatıldığı değerlendirildi.

25.01.2017

### Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi'nin Avrupa'da Gazetecilere ve Medya Özgürlüğüne Karşı Saldırıları Raporu:

#### *Avrupa Konseyi'nden Ankara'ya "Gazetecileri Serbest Bırak" Çağrısı*

Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi'nin (AKPM) Strasbourg'da devam eden genel kurul toplantılarında tartışılan "Avrupa'da Gazetecilere ve Medya Özgürlüğüne Karşı Saldırıları" başlıklı rapor ve **beraberindeki karar tasarısı oy çoğunluğuyla kabul edildi**. 15'e karşı 110 oyla kabul edilen karar metninde, medya özgürlüğü konusunda "**en sorunlu**" Avrupa Konseyi üyesi ülkeler olarak **Türkiye**, Rusya, Azerbaycan, Ukrayna, Gürcistan, Macaristan, Polonya ve İtalya ön plana çıktı. Kararın Türkiye'yle ilgili bölümünde, darbe girişimi ve

terör saldırılarının ülkeyi “zorluklar ve sınamalarla karşı karşıya bıraktığı”, ancak AKPM’nin, “OHAL döneminde çıkarılan kanun hükmünde kararname (KHK) nedeniyle medya kuruluşları ve gazetecilerin içinde bulunduğu dramatik durumdan endişe duyduğu” dile getirildi. AKPM bu kapsamda Türk makamlarından, “**terör eylemlerine aktif biçimde katıldıkları gerekçesiyle suçlanmamış gazetecilerin serbest bırakmasını**” istedi.

**31.01.2017**

**Freedom House 2017 Dünyada Özgürlükler Raporu:**

***Türkiye Özgürlüklerin En Çok Gerilediği Ülke***

Merkezi Washington’da bulunan Özgürlük Evi (Freedom House), **2017 Dünyada Özgürlükler Raporunu açıkladı**. Popülistler ve Otokratlar: Küresel Demokrasiye Çifte Tehdit başlıklı raporda Türkiye düşüşünü sürdürdü. Raporda 195 ülke ve 14 bölgeyi gözlem altına alan Freedom House Raporunda, 87 ülke “Özgür”, 59 ülke “Kısmen Özgür” ve 49 ülke “Özgür Değil” kategorisinde yer aldı.

Türkiye, 100 puan üzerinden yapılan puanlamada 38 puan ile 2016’da da kısmen özgür ülkeler arasında sayıldı. Ancak **Türkiye 2016’da özgürlüklerin en çok gerilediği ülkeler arasında birinci oldu. 15 puan birden kaybeden ülkemiz, son 10 yılda da özgürlüklerin en çok gerilediği ikinci ülke konumunda**. İlk sırada ise Orta Afrika Cumhuriyeti geliyor.

Freedom House’un 7 puan üzerinden hesapladığı özgürlük reytinginde de **Türkiye siyasi haklar ve sivil özgürlüklerde sınıfta kaldı**. Örgütün ülke raporlarına ise Türkiye ile ilgili olumsuz tespitler devam etti. Freedom House, yürütme erkinin Başbakan’da olması gerekirken, Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın hükümette etkin olduğuna dikkat çekti ve 2002’den beri iktidarda olan AK Parti’nin özellikle son beş yılda siyasi haklar ve sivil özgürlüklere saygısını kaybettiğini belirtti.

**15.02.2017**

**Türkiye’de İfade ve Medya Özgürlüğü Memorandumu:**

***Avrupa Konseyi’nden Ankara’ya “Rotayı Özgürlüklere Çevir” Çağrısı***

Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri **Nils Muiznieks**, Türkiye’de İfade ve Medya Özgürlüğü” başlıklı memorandumunu açıkladı. **Muiznieks**, durumun 15 Temmuz darbe girişimi sonrası ilan edilen Olağanüstü Hal (OHAL) uygulaması nedeniyle daha da vahimleştiğini, OHAL devam ettiği sürece ifade ve medya özgürlükleri ve akademik özgürlüğün önündeki engellerin kaldırılamayacağını belirtti.

22.02.2017

## Uluslararası AF Örgütü 2016 Yıllık Raporu:

### *Türkiye'de İşkence ve Kötü Muamele Arttı*

Uluslararası Af Örgütü 2016 raporunu açıkladı. Dünyada insan haklarının durumunun incelendiği raporda, **Türkiye'de işkence ve kötü muamelede artış olduğu, soruşturmanın ise sonuçsuz kaldığı belirtildi.** Örgütün yıllık raporunda Türkiye'deki gelişmeler, ifade özgürlüğü, toplanma özgürlüğü, işkence ve diğer kötü muameleler, aşırı güç kullanımı, cezasızlık, silahlı gruplar tarafından gerçekleştirilen ihlaller, mülteciler ve sığınmacılar ile ülke içinde yerinden edilen kişiler başlıkları altında incelendi. Özellikle 15 Temmuz darbe girişimi sonrası yaşanan gelişmelerin ele alındığı raporda, "**Darbe girişiminin ardından hükümet memurlar ve sivil toplum üzerinde büyük baskı oluşturdu. Raporda işkence ve kötü muamelede artış, muhalif görüşlere şiddet ve ceza, internet sansürü, düzmece sebeplerle toplanma özgürlüğü engellenmesine dikkat çekildi.**

01.03.2017

## Venedik Komisyonu Türkiye'de ki Siyasi Durum Raporu:

### *Türkiye Otokrasiye Sürükleniyor*

Avrupa Konseyi'nin anayasa reformlarını incelemekle görevli Venedik Komisyonu Türkiye'deki siyasi duruma ilişkin raporunda, ülkenin "**demokratik sisteminin dramatik bir biçimde gerilediği ve otokratik, tek adam rejimi yolunda olduğu**" saptaması yer alıyor. Süddeutsche Zeitung gazetesi raporda, Türkiye'nin şu anda "**otoriter bir rejimi engelleyecek tüm gerekli mekanizmalardan da yoksun olduğu**" saptamasının yer aldığını belirtti.

Avrupa Konseyi'ne bağlı görev yapan Venedik Komisyonu, üye 57 ülkede planlanan anayasa reformlarını mercek altına alıyor. Komisyon, Türkiye'de devletin yeniden yapılandırılması planlarını ve bu yapılanmayla hedeflenen yeni anayasayı son derece eleştirel bir biçimde değerlendiriyor. Komisyon örneğin parlamento ya da yargı organlarının Cumhurbaşkanı'nın kararlarını bir kez daha gözden geçireceği ya da durduracağı neredeyse tüm denetleme mekanizmalarının ortadan kaldırılmış olmasını eleştiriyor.

Süddeutsche Zeitung, Komisyon'un Türkiye'de planlanan yeni başkanlık sisteminde Cumhurbaşkanı'nın hiçbir denetim olmaksızın bakanları atayabileceği ya da görevden alabileceği saptamasına da haberinde yer veriyor. Cumhurbaşkanı'nın şimdiye kadar olduğundan daha yoğun olarak ülkeyi kanun hükmünde kararnamelerle (KHK) yöneteceği ve olağanüstü durumu -kendi isteği doğrultusunda- uzatabileceğine de Komisyon raporunda dikkat çekiliyor. Komisyon son olarak da Türkiye'de zaten gücü azaltılmış olan **yargının yeni başkanlık sistemi ile bağımsızlığını tamamen kaybedeceği görüşünü** de savunuyor.



**01.03.2017**

**Uluslararası Basın Enstitüsü Komitesi Başkanı Prof. Dr. Eberle'nin Açıklamaları:**

***Türkiye'de Gazeteciler Mahkemelerin Kurbanı***

Uluslararası Basın Enstitüsü Almanya Komitesi Başkanı Prof. Dr. Eberle Türkiye'de gazetecilerin Terörle Mücadele Kanunu ve terörist ile gazeteci arasında ayırım yapamayan mahkemelerin kurbanı olduğunu söyledi.

Uluslararası Basın Enstitüsü (IPI) Almanya Komitesi Başkanı **Prof. Dr. Carl-Eugen Eberle**, Türkiye'de hâkimlerin, Türk siyasi liderliğinin emirleri doğrultusunda hareket ederek gazeteciler aleyhine kararlar aldığını, basın ve ifade özgürlüğünün güvence altında olmadığını söyledi. Basın özgürlüğü konusunda kısa vadede olumlu bir değişim yaşanacağı konusunda umudu olmadığını aktaran Eberle, mahkemelerin terörist ile gazeteci arasında ayırım yapmadığını, gazetecilerin Terörle Mücadele Kanunu ile mahkemelerin kurbanı olduğunu kaydetti.

Darbe girişimi sonrası yaşanan süreçte en çok gazetecilerin mağdur olduğunu söyleyen Eberle, "Yasalar bu haldeyken, özgürce yazı yazılamazken, gazeteciler hapse girmekten korktukları için başlarında demoklasin kılıcı ile basın özgürlüğünün güvence altına alındığını söylemek mümkün değil" diye konuştu.

**04.03.2017**

**ABD Barack Obama Dönemi İnsan Hakları Raporu:**

***Türkiye İfade Özgürlüğüne ve Medyaya Müdahale Var***

ABD'nin eski başkanı **Barack Obama** dönemine ilişkin raporda Türkiye'deki insan hakları ihlalleri beş başlık altında toplandı. Raporun Türkiye'yle ilgili bölümünün girişinde 15 Temmuz darbe girişimi ve girişim sırasında yaşanan sivil kayıplar dile getirildi. Darbe girişiminin yanı sıra yine giriş bölümünde PKK ile güvenlik güçleri arasında çıkan çatışmalarda en az 200 sivilin hayatını kaybettiğine dikkat çekildi. Söz konusu çatışmalarda 300 bin kişinin de evlerini terk etmek zorunda kaldığı belirtildi.

Darbe girişiminin ardından **Türk hükümetinin ifade özgürlüğüne, medyaya ve internete kısıtlamalar getirdiği vurgulanan raporda**, FTÖ ya da PKK ile bağlantılı oldukları gerekçesiyle 140'dan fazla gazetecinin hapse atıldığı hatırlatıldı. Bununla birlikte çok sayıda medya kuruluşuna baskın yapıldığı, çoğunun kapatıldığı, kitapların yasaklandığı, gazeteciler ve editörler hakkında 'teröre destek' suçlamaları ile davalar açıldığı, internet sitelerinin engellendiği ve yayın yasakları getirildiği de kaydedildi.

Raporda ayrıca tartışmalı bölgelerde ilgili bağımsız raporlar hazırlanmasının önlenildiği de bildirildi. Hükümetin PKK ile mücadelede sivillerin güvenliğini sağlamadaki başarısızlığına dikkat çekilirken yüz binlerce kişinin evlerini terk etmek zorunda kaldıklarını da vurgu

yapıldı. Rapora göre 200'e yakın sivil PKK ile güvenlik güçleri arasında çıkan çatışmalar nedeniyle hayatını kaybetti. 15 Temmuz'daki darbe girişiminin ardından on binlerce kişinin tutuklanması nedeniyle hapisanelerin kalabalıklaştığı belirtilirken hükümetin, 3 binden fazla yargı mensubunu görevden almasının yargının bağımsızlığını kısıtladığı, davaların ertelenmesine neden olduğu ve bir korku ortamı yarattığı ifade edildi. İnsan hakları ihlallerine karışan yönetici ve güvenlik güçleri hakkında soruşturma açılması ve cezalandırılmaları konusunda hükümetin attığı adımların sınırlı kaldığı da hatırlatıldı.

**07.03.2017**

**Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Jagland ile Adalet Bakanı Bozdağ'ın Görüşmesi:**

***Avrupa Konseyi'nden Türkiye'ye AYM uyarısı***

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Jagland, Adalet Bakanı Bozdağ ile görüşmesinde Anayasa Mahkemesi'nin Türkiye'deki tutuklu gazeteci ve milletvekillerinin yaptığı bireysel başvuruları ivedilikle ele almasını istedi. Görüşmede Türkiye'de tutuklu gazeteci ve parlamenterlerin durumunun ele alındığı ve Avrupa Konseyi'nin bu konuyla ilgili rahatsızlığını bakan Bozdağ'a "açık dille" ifade ettiği öğrenildi. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, gazeteci ve **parlamenterlerin uzun süredir devam eden tutukluluk durumlarını "kritik" olarak tanımladı. Anayasa Mahkemesi'nin (AYM) bu dosyaları en kısa sürede ele almaması halinde, AİHM'nin "muhtemelen" AYM'yi "etkin iç hukuk yolu" olarak görmekten vazgeçebileceğini ve dosyaları incelemeye başlayabileceğini bildirdi.**

**08.03.2017**

**Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi Denetim Komisyonu Raporu:**

***Ankara-Avrupa İlişkilerinde 13 Yıl Geriye Dönüş. Avrupa Komisyonu Türkiye'nin Siyasi ve Hukuksal Planda Denetime Alınmasını Kararlaştırdı***

**Türkiye Avrupa demokrasi liginde küme düşme riskiyle karşı karşıya.** Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi (AKPM) Denetim Komisyonu, demokratik kurumların Avrupa standartlarında işlememesini gerekçe göstererek Türkiye'nin 2004 öncesi olduğu gibi yeniden siyasi ve hukuksal planda denetime alınmasını kararlaştırdı. AKPM Denetim Komisyonu tarafından Paris'te **oy çoğunluğuyla** kabul edilen rapor ve beraberindeki karar metninde, 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında ilan edilen OHAL altında alınan önlemler nedeniyle demokratik kurumların işleyişinin **"ciddi anlamda" bozulduğu** görüşü not edildi.

AKPM Türkiye raportörleri **Marianne Mikko (Estonya)** ve **Ingebjorg Godskesen (Norveç)** imzalı kararda, Türk hükümetinin OHAL altında Türk anayasası ve uluslararası hukuk kurallarının ötesine geçerek **"orantısız" önlemler aldığı** ifade edildi. Örnek olarak Kanun Hükmünde Kararnameler (KHK) ile on binlerce devlet memurunun işine son verilmesi gösterildi.

Kararda ifade ve medya özgürlüğü konularına da geniş yer verildi. Gazetecilerin tutuklanması ve muhalif gazetecilere yönelik baskının "**demokratik bir toplumda kabul edilemez**" olduğu kaydedildi. Denetim Komisyonu, bu kapsamda Ankara'dan; OHAL uygulamasına derhal son vermesini, KHK yayımlamayı ve toplu işten çıkarmaları durdurmasını, suçları kanıtlanmamış tutuklu parlamenterler ve gazetecileri serbest bırakmasını, OHAL inceleme komisyonunu işletmesini, adil yargıyı güvence etmesini, medya ve ifade özgürlüğü için acil önlem almasını, 16 Nisan referandumunu Avrupa Konseyi standartlarında düzenlemesini ve Anayasa değişikliği konusunda Venedik Komisyonu tavsiyelerini temel almasını istedi.

Bu taleplerin ne derece yerine getirildiğinin 2018 içinde gözden geçirileceği belirtildi. Denetim Komisyonu tarafından alınan kararın Nisan sonunda yapılacak AKPM genel kurul oturumlarında onaylanması bekleniyor. Kararın onaylanması halinde, Türkiye 1949 yılından bu yana üyesi olduğu Avrupa Konseyi'nde, içinde Arnavutluk, Ermenistan, Azerbaycan, Bosna-Hersek, Gürcistan, Moldova, Rusya, Sırbistan ve Ukrayna'nın bulunduğu demokrasi ligine giremeyecek.

**10.03.2017**

### **Venedik Komisyonu Raporu:**

#### ***Venedik Komisyonu'ndan Türkiye'ye 'Otoritarizm' Uyarısı***

Avrupa Konseyi, 16 Nisan'da halk oylamasına sunulacak anayasa değişikliğinin kabul edilmesi halinde **Türkiye'nin "otoriter bir başkanlık sistemine sürükleneceği" görüşünde**. Avrupa Konseyi'nin anayasal konulardaki uzmanlık organı Venedik Komisyonu'nun, 21 Ocak 2017 tarihinde TBMM'de kabul edilen anayasa değişikliği metniyle ilgili görüş raporu kabul edildi.

Raporda, anayasa değişikliğinin yöntem ve içerik bakımından Avrupa standartlarında hazırlanmadığı belirtildi. Kabul edilmesi halinde, "önerilen sistemin otoriter ve kişisel bir rejime dönüşme tehlikesi taşıdığı" not edildi. Önerilen değişiklik "**Türkiye'nin demokratik anayasal geleneginden geriye doğru atılmış tehlikeli bir adım**" olarak tanımlandı. OHAL altında anayasal referandum için demokratik bir ortamın bulunmadığı görüşü dile getirildi. Venedik Komisyonu, Avrupa standartlarında anayasal referandum için, "ya OHAL uygulaması sona erene kadar referandumun ertelenmesi, ya da özgürlükler üzerindeki sınırlamaların kaldırılması" önerisinde bulundu. Raporda, **OHAL uygulamasıyla muhalefete ve medya, basın özgürlüğü ve toplantı özgürlüklerine yönelik "kısıtlamalara" da vurguda bulunuldu.**

Türkiye'de "gazetecilik açısından elverişsiz hava ve giderek verimsizleşen ve tek taraflılaştırılmış toplumsal tartışma ortamının, anlamlı ve kapsayıcı bir demokratik referandum kampanyası olasılığını sorgulattığı" ifade edildi.

10.03.2017

## **BM Türkiye'nin Güneydoğusu'ndaki İnsan Hakları Durumu Raporu:**

### ***Türkiye'ye 'Ağır Hak İhlalleri' Suçlaması***

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği (OHCHR), bugün "Türkiye'nin Güneydoğusu'ndaki İnsan Hakları Durumu"na ilişkin bir rapor yayımladı. Cenevre'de kamuoyuna tanıtılan 25 sayfalık raporda Türkiye, ağır insan hakları ihlalleri ile suçlanıyor. Raporda 2015 yılının Temmuz ayında bölgesel ateşkesin çökmesinin ardından **Türkiye, güvenlik güçleri aracılığı ile ülkenin güneydoğusundaki Kürtlerin ağırlıklı olarak yaşadığı kentlerde "ciddi yıkımlar, ölümler ve sayısız ağır insan hakları ihlalleri" ile suçlanıyor.**

Raporda, 2015 Temmuz ile 2016 Aralık ayları arasında "hükümetin güvenlik operasyonlarında" çoğunlukla Kürtlerin yaşadığı 30 kent ve civarından 335 bin ile yarım milyon arasındaki kişinin yerinden edildiği belirtiliyor. Yaklaşık 18 aylık dönemde 800'e yakını güvenlik gücü, bin 200'ü sivil ve militanlar olmak üzere toplam 2 bin kişinin hayatını kaybettiği belirtiliyor.

Raporda Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği'nin (OHCHR) 2016 Mayıs ayında Türk hükümetinden bağımsız bir BM ekibinin bölgede engellenmeden incelemelerde bulunmak için izin talep ettiği, bu talebin sürekli yinelenmediği ancak Türk hükümetinden **2017 yılının Şubat ayına dek hiçbir yanıt alınmadığı belirtiliyor.**

13.03.2017

## **Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) Baş Seçim Gözlemcisi Georg Link'in Açıklamaları:**

### ***Referandum Kampanyalarında Engeller Artıyor***

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı'nın (AGİT) baş seçim gözlemcisi Georg Link, Alman Gazetesi *Heilbronner Stimmung*'a yaptığı açıklamada, 16 Nisan'daki referandum öncesinde adil kampanya ortamı önündeki engellerin arttığı uyarısı yaptı. 2015'deki meclis seçimleri öncesinde de fikir ve basın özgürlüğüne yönelik yoğun kısıtlamalar olduğunu belirten Link, 16 Nisan referandumunu öncesinde bu engellerin daha da arttığını söyledi. Kampanyaların büyük bir güvensizlik ortamı içinde yapıldığını dile getiren AGİT yetkilisi, muhaliflere yönelik tehditlerin de belirgin artış gösterdiğini kaydetti. AGİT'in başkanlık sistemine geçişi öngören referandumu izlemek istediğini belirten Link, "Ankara'ya yaklaşık 10 kişilik deneyimli uzmanlardan oluşan bir ekip, bölgelere de ülke genelindeki durumu izlemek üzere uzun vadeli 26 seçim gözlemcisi göndereceğiz" diye konuştu.

16.04.2017

**Avrupa Parlamentosu Türkiye Raportörü Kati Piri'nin Açıklamaları:**

***AB'den ilk açıklama: Artık Türkiye'nin AB üyeliğinden Bahsetmek Komedi Olur***

Piri, "Kuvvetler ayrılığına saygı duymayan ve denge ve fren mekanizmalarının olmadığı bir Türkiye'nin AB'ye giremeyeceği açıktır" diye konuştu. AP raportörü, anayasanın bu haliyle, değişmeden uygulamaya konulması durumunda AB'ye üyelik müzakerelerinin duracağını açıkladı.

Piri, bu şartlar altında Türkiye'nin **AB üyeliğinden bahsetmenin "komedi"** olacağını kaydetti. Çok az bir farkla biten sonuçların "otoriter bir sisteme" yol açacağını savunan Piri, sonuçların Avrupa değerlerinden büyük bir sapmayı temsil ettiğini savundu. Erdoğan'ın "**otokratik davranışlarının**" hem toplumu kutuplaştırdığını hem de Türk ekonomisine zarar verdiğini iddia eden Piri, "**Türkiye'de temel haklar ve demokrasi için mücadele edenlerle yan yana olmaya devam edeceğim**" dedi.

17.04.2017

**Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Açıklaması:**

***AGİT: Referandum Eşit Koşullarda Yapılmadı, YSK Şeffaf Davranmadı***

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT), Türkiye'deki 'partili cumhurbaşkanlığı' referandumunun **eşit koşullarda yapılmadığını** belirterek, Yüksek Seçim Kurulu'nun (YSK) şeffaf davranmadığını açıkladı.

Sandık başlarındaki siyasi parti temsilcilerinin adil olmadığını belirten AGİT heyeti, operasyonlar kapsamında büyük yıkımın yaşandığı Doğu ve Güneydoğu illerine dikkat çekerek, "Geçen yıl güvenlik gerekçesiyle evlerini terk etmek zorunda kalanlar oylamada zorluk yaşadı, kimileri de oy kullanamadı.

Gözlemcilerimiz 'Evet' kampanyasının medyada baskın olduğunu, bunun yanında medyaya baskının, gazetecilerin tutuklanmasının ve medya kuruluşlarının kapatılmasının seçmenlerin görüş çoğulluğuna erişimi engellediğini ortaya koydu."

**20.04.2017**

**Avrupa Konseyi Gazeteciler Baskı Altında Raporu:**

***Gazetecilere Tehditte Türkiye İlk Sırada***

Avrupa Konseyi, gazetecilerin maruz kaldığı baskı ve şiddeti incelediği raporunu yayınladı. "Gazeteciler Baskı Altında" başlıklı raporda, Avrupa'da çok sayıda gazetecinin baskı, korkutma ve takibata maruz kaldığı bildirildi. Rapora göre, tüm bu baskılar pek çok gazeteciyi oto sansüre sürüklüyor. Yine bu alanda en fazla oto sansür yapan gazeteciler Türkiye'de kaydedildi.

Yüzde 51'lik bir kesim olayları daha az eleştirel verdiğini, yüzde 42'lik bir kesim hassas ya da eleştirel hikayelerin tonunu düşürdüğünü, yüzde 42'lik bir kesim de içeriği kabul edilebilir tartışmayla çerçevelediğini bildirdi. Rapora göre kendilerinin hedef alınarak gözetim altında tutulduğunu düşünen gazetecilerin oranı Türkiye'de yüzde 87 düzeyinde.

**20.04.2017**

**Türkiye, Avrupa İşkence ve Kötü Muameleyi Önleme Komitesi'nin Başkanı Mykola Gnatovskyy Açıklamaları:**

***Türkiye İzin Vermedi, Avrupa'nın İşkence Raporu 'Susturuldu'***

Avrupa İşkence ve Kötü Muameleyi Önleme Komitesi'nin Başkanı Mykola Gnatovskyy, komitenin Türkiye'ye ilişkin raporunun açıklanmayacağını bildirdi. Strasburg'da yıllık raporun açılışında konuşan Gnatovskyy, "Bunun bir yolu yok. Tabii ki bulgularımız hakkında konuşmak isterdim ama tek bir söz bile söyleyemem" ifadelerini kullandı.

Türkiye'nin de onayladığı Avrupa İşkenceyi Önleme Sözleşmesi kapsamında insan hakları temsilcileri 1989 yılından bu yana hapisane ve tutuklular hakkındaki belgelere erişim sağlayabiliyor. Gnatovskyy, "Yüzlerce insanla görüştük. Hem tek tek hem de başkalarının gözetimi altında. Yani sonuç çıkarabileceğimiz yeterince belgeye sahibiz" dedi.

**14.05.2017**

**AB Komisyonu Sözcüsü Maja Kocijancic'in Açıklaması:**

***Avrupa'dan Oğuz Güven Uyarısı: Demokrasiye Saygı Gösterin***

AB Komisyonu Sözcüsü **Maja Kocijancic**, cumhuriyet. com.tr Yayın Yönetmeni Oğuz Güven'in gözaltına alınmasına tepki gösterdi. Türkiye'yi demokratik standartlara uygun davranmaya çağıran Kocijancic, "**Masumiyet karinesi, adil yargılanma ve savunma hakkı**"na saygı duyulması gerektiğini anımsattı. Sözcü, Türkiye'deki gazeteci davalarını yakından takip ettiklerini de söyledi.

Kocijancic, Türkiye'nin 15 Temmuz'dan bu yana temel haklar konusunda geriye gittiğine dikkat çekerek, "İddia edilen herhangi bir hata veya suç, her zaman için kanuni prosedüre uygun olmalı ve bireyin masumiyet karinesine sahip olma ve her koşulda adil yargıda kendilerini savunma hakkı olmalıdır" uyarısında bulundu.

**23.05.2017**

**Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları:**

***Türkiye, Cezaevinde Kitap Taslağına El Koymaktan AİHM'de Mahkûm Edildi***

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Erzurum Cezaevi yönetiminin, Resul Sarıgül'ün 2004'te hapisanede yazdığı kitap taslağına el koymasını ifade özgürlüğü ihlali olarak değerlendirerek Türkiye'yi mahkum etti. AİHM, cezaevi disiplin kurulunun kitaba el koyma kararının hukuki bir temelini olmadığını, sadece kitapta geçen bazı sözcüklerin yönetimin belirlediği kurallara "uygun olmadığı" gerekçesiyle kitaba el koyduğunu belirterek Türkiye'yi, Sarıgül'ün ifade özgürlüğünü ihlal ettiğine hükmetti. Türkiye Sarıgül'e 1500 Avro ödeyecek.

2004'te, Sarıgül'ün elle yazdığı kitap taslağına Erzurum Cezaevi yönetimi kitabın "devlet yöneticilerine hakaret" ve "yasadışı örgüte destek" içeren ifadeleri olduğunu iddia ederek el koymuştu. Sarıgül kitabın bir kurgu metin olduğunu savunmasına rağmen itirazı kabul edilmemiş, ayrıca cezaevi yönetimine avukatına iletilmek üzere everdiği mektubuna da el konmuştu. Sarıgül'e kitabı 2006'da iade edilmişti.

**24.05.2017**

**Avrupalı Parlamenterlerden Destek:**

***62 Avrupalı Parlamenter, Nuriye Gülmen ve Semih Özakça'nın Serbest Bırakılması İçin Mektup.***

Avrupalı parlamenterler, Kanun Hükmünde Kararnameler (KHK) ile ihraç edilmelerinin ardından işlerine geri dönmek için Ankara Yüksel Caddesi'nde başlattıkları açlık grevlerinin 76'ncı gününde tutuklanan akademisyen Nuriye Gülmen ve öğretmen Semih Özakça ile ilgili Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'a mektup yolladı. **62 parlamenterin imzasının** bulunduğu mektupta, Gülmen ve Özakça'nın sağlık durumlarının kötüye gittiği vurgulanırken, "Bu gerçeğe rağmen keyfi olarak polis baskınıyla gözaltına alındılar" denildi. Mektupta, **Gülmen ve Özakça'nın 'acil olarak serbest bırakılması' talebi dile getirildi.**

7.06.2017

**Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Karşı Devletler Grubu 2016 Raporu:**

***Türkiye, Üçüncü Değerlendirme Aşaması'nda Bulunmasına Karşın Yolsuzlukla Mücadele Konusunda "Küresel Ölçekte Yetersiz"***

Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Karşı Devletler Grubu (GRECO) 2016 raporunu tamamladı. 49 ülkenin taraf olduğu sözleşmede Türkiye, parti finansmanının şeffaflığı konusunda gösterilen tavsiyelerden hiçbirini tam olarak uygulamadı. Tavsiyelerin yüzde 56'sını 'kısmen' uygulayan Türkiye, yüzde 44'ü hakkında ise adım dahi atmadı.

**Türkiye, Üçüncü Değerlendirme Aşaması'nda bulunmasına karşın yolsuzlukla mücadele konusunda "küresel ölçekte yetersiz" olarak nitelendirilmiş.**

10.06.2017

**Uluslararası Plastik Sanatlar Derneği Basın Bildirisi:**

***Tutuklu Gazeteciler ve Açlık Grevindeki Eğitimciler***

Uluslararası Plastik Sanatlar Derneği (UPSD), yayınladığı bildiriye "İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi"ni kabul eden Türkiye Cumhuriyeti'ne yakışmayan **anti-demokratik** uygulamaların toplumun büyük bir bölümünde vicdanları yaraladığı ve devlet-polis baskısı altında bırakıldığı vurgusu yapıldı.

15.06.2017

**Çocuklar ve Zengin Ülkelerde Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Raporu:**

***UNICEF'e Göre Türkiye 'Eğitim Kalitesi'nde Sonuncu***

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu'nun (UNICEF) çocukların refah koşullarına yönelik hazırladığı raporda, Türkiye, 'eğitim kalitesi' kategorisinde sonuncu sırada yer aldı.

Çocukların yaşam koşullarına yönelik birçok kategoride hazırlanan ülkelerin performans raporuna göre, **Türkiye genel sıralamada 41 ülke arasında 36'ncı.**

Toplam dokuz kategoride yapılan araştırmada çocukların koşullarının en iyi olduğu ülke Norveç olarak belirlenirken, Norveç'i Almanya, Danimarka ve İsveç izledi.

**Türkiye 'sıfır açlık' kategorisinde 41 ülke arasında 40'ıncı sırada gelirken 'eğitim kalitesi' kategorisinde ise en son sırada yer aldı.**



**30.06.2017**

**AİHM'nin Türkiye Kararları:**

***AİHM, Demirtaş ve Tutuklu Vekiller İçin Türkiye'den Savunma İstedi***

Tutuklu bulunan HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş ile Figen Yüksekdağ ve diğer HDP'li milletvekillerinin başvurusunu değerlendiren Avrupa İnsan Hakları mahkemesi (AİHM) Türkiye'den savunma istedi. "AİHM'nin verdiği bu karar önemli çünkü hem Türkiye'den AYM'nin (Anayasa Mahkemesi) etkinliğine ilişkin savunma istendi hem de vekillerin tutuklanmasının siyasi bir amaçla yapılıp yapılmadığını sordu. Mahkemenin verdiği bu kararın bir başka önemi ise Türkiye'de daha önce tutuklu gazeteciler için başvurduğumuzda AİHM bu karara göre daha geç savunma istedi.

Bu başvurular politik tutuklamanın bir baskı aracı haline geldiği meselesini tartıştığı ilk başvurulardır. Dolayısıyla AİHM'in bu kararı çok önemli seçme ve seçilme hakkının ihlal edilip edilmediği ve AYM'in etkisizliğine ilişkin sorular da soruldu. **AİHM'in savunma için Türkiye'ye 20 Ekim 2017 tarihine** kadar süre verdiğini belirtti.

**07.07.2017**

**BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Basın Açıklaması:**

***BM'den Gözaltılar ile Nuriye Gülmen ve Semih Özakça Açıklaması***

Birleşmiş Milletler'den insan hakları savunucularının İstanbul'da gözaltına alınmaları ile açıklık grevindeki Nuriye Gülmen ve Semih Özakça hakkında açıklama yapıldı. "**Son derece kaygılıyız**" ifadesi kullanılan açıklamada, Terörle Mücadele Yasası'nın hakların kullanımını önlemek için istismar edildiği endişesine yer verildi. Hak savunucuları için güvenli çalışma koşullarının sağlanması istenen açıklamada, "Türk hükümetini bir an önce Gülmen ve Özakça'yı serbest bırakıp işlerine iade etmeye ve hukuksuz şekilde tutuklanıp, işten atılmalarını tazmin etmeye çağırıyoruz" denildi.

**14.07.2017**

**Sınır Tanımayan Gazetecilerden Türkiye'de OHAL Altında Gazetecilerin Korkunç Bir Yılı Raporu:**

***OHAL Altında Gazetecilerin Korkunç Yılı***

"Türkiye'de OHAL altında gazetecilerin korkunç bir yılı" (Dire year for journalists under state of emergency in Turkey) başlıklı raporda RSF, 15 Temmuz 2016'da Türkiye halkının kanlı bir darbeyi önlediği, ancak bunun insanların demokratik taleplerinden ziyade başarısız darbe girişimiyle mücadele adı altında baskı unsuruna evrildiğini belirtti.

Raporda görüşüne yer verilen RSF Doğu Avrupa ve Merkez Asya masası başkanı Johann Bihir, "Türkiye'deki yöneticilere, mesleki faaliyetlerinden ötürü tutuklanan tüm meslektaşlarımızın serbest bırakılmasını ve OHAL ile yok edilen medyadaki çoğulculuğun yeniden sağlanması çağrısı yapıyoruz" dedi.

Keyfi gözaltı, tutuklama ve tecritlerin kötü muamele olduğunu belirten Bihir, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne de **başvuruları acilen değerlendirme çağrısı yaptı.**

**17.7.2017**

**Avrupa Birliği (AB) Komisyonu Başkanı Jean-Claude Juncker'in Açıklamaları:**

***AB'den Hak, Hukuk, Demokrasi Uyarısı***

"Darbe girişiminden bir yıl sonra Avrupa'nın eli Türkiye'ye uzatılmış haldedir" diyen Avrupa Birliği (AB) Komisyonu Başkanı Jean-Claude Juncker, Türkiye için Avrupa perspektifinin şartlara bağlı olduğunu hatırlatmayı ihmal etmedi. Juncker, insan hakları, basın özgürlüğünü ve hukuk devleti vurgusu yaptı, "**Eğer idam gelirse AB kapısı kapanır**" dedi.

**Jean-Claude Juncker**, Bild am Sonntag gazetesine yazdığı makalede bütün görüş ayrılıklarına rağmen AB kapısını Türkiye'ye açık tutmak istediklerini söyledi. "15 Temmuz Darbe girişiminden bir yıl sonra Avrupa'nın eli (Türkiye'ye) uzatılmış haldedir" ifadelerini kullanan AB Komisyonu Başkanı, Avrupa'nın zor zamanlarda Türkiye'nin yanında yer aldığını belirtti. Juncker, bunun karşılığında Avrupa'nın Türkiye'den Avrupa'nın rengini tanımasını ve Avrupa değerlerini güçlü bir şekilde takip etmesini beklediğini vurguladı.

Juncker, "Avrupa Birliği olarak komşularımızın demokratik, istikrarlı ve ekonomik olarak başarılı olmasının bize faydası olur. Müzakerelerimizin odak noktasında Türk halkı vardır" dedi.

**17.07.2017**

**PEN: Türkiye: İfade Özgürlüğüne Sahip Çık Bildirgesi:**

***Hiçbir Dönemde, Hiçbir Ülkede Bu Kadar Yazar Hapsedilmedi***

Türkiye: İfade Özgürlüğüne Sahip Çık başlığı ile yayınlanan bildiride, "Türkiye, Çin ve Eritrea toplamını da geçerek dünyanın en büyük gazeteci hapishanesine çevrildi. PEN'in neredeyse 100 yıllık tarihinde hiçbir dönemde, hiçbir ülkede bu kadar yazarın hapsedildiği kaydedilmedi" denildi.

Açıklamada, CHP Lideri Kemal Kılıçdaroğlu'nun yaptığı Adalet Yürüyüşü için "**tarihi bir aydınlık ve cesaret anıydı**" ifadelerine yer verildi: '15 Haziran – 9 Temmuz arası süren Adalet Yürüyüşü tarihi bir aydınlık ve cesaret anıydı.

Dünya onbinlerce insanın Türkiye'nin özgürlüklerini yeniden kazanmak için Ankara İstanbul arası 450 kilometre yürüyüşünü saygıyla izledi. Türk hükümeti ve yargısının insanların bu cesur adalet çağrısına kulak vermesini umuyoruz.'

**19.07.2017**

**Uluslararası Af Örgütü Basın Açıklaması:**

***AF Örgütü: Türkiye Kırmızı Çizgiyi Aştı, Rejim Artık Saygın Değil***

İstanbul Büyükkada'da gözaltına alınan 10 insan hakları savunucusunun 6'sının tutuklanmasının ardından Uluslararası Af Örgütü, Londra'daki merkezinde düzenlediği basın toplantısında; Türkiye'nin kırmızı çizgiyi aştığını ve rejimin artık saygın olmadığını açıkladı.

Toplantıda konuşan Uluslararası Af Örgütü Avrupa ve Orta Asya Direktörü *John Dalhuisen*, Af Örgütü'nün Türkiye Direktörü İdil Eser'in de dahil olduğu 6 kişinin tutuklanmasının **"Türkiye'de insan hakları ve adaletin durumunu gösterdiğini"** söyledi.

Tutuklanan kişilere yöneltilen suçlamaların gerçek olmadığını bildiklerini ve bunu kanıtladıklarını belirten Dalhuisen, **"Aynı anda üç ayrı terör örgütünü desteklemeyle suçlanıyorlar, bu suçlama absürt"** dedi.

İstanbul 10'uncu Sulh Ceza Hakimliği, iki hafta önce Büyükkada'daki toplantıları sonrası gözaltına alınan ve İstanbul'da adliyeye sevk edilen 10 insan hakları savunucusundan altısının tutuklanmasına karar vermişti. Dört kişi ise adli kontrol şartıyla serbest bırakılmıştı.

**19.7.2017**

**Almanya Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Martin Schaefer'den Sözlü Nota:**

***Almanya'dan Türkiye'ye İnsan Hakları Savunucusu Notası***

Almanya, Büyükkada'da gözaltına alınan Alman vatandaşı Peter Steudtner'in tutuklanması üzerine Berlin Büyükelçisi Ali Kemal Aydın'ı Dışişleri Bakanlığı'na çağırarak, nota verdi. Almanya Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Schaefer, Türk Büyükelçi'ye çok açık bir dille tutuklanan insan hakları aktivisti Peter Steudtner'in zaman kaybetmeden serbest bırakılmasını istediklerini açıkladı. Dışişleri sözcüsü Schaefer, Peter Steudtner'in terör örgütüyle bağlantısı olduğu suçlamasının tamamen gerçek dışı olduğunu belirtti. Başbakan Merkel'in sözcüsü Seibert de Peter Steudtner'in tutuklanmasını kınadıklarını, yargının talimat aldığını ve derhal serbest bırakılmasını istediklerini vurguladı.

**26.07.2017**

**Almanya ve İsveç'ten Protesto Notası:**

**Erdoğan'ın 'Ajan' Suçlaması Üzerine Almanya Ve İsveç'ten Türkiye'ye Protesto Notası**

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın tutuklanan insan hakları savunucularını 'ajanlık'la suçlaması üzerine **Almanya ve İsveç Türkiye'ye protesto notası verdi. Almanya Dışişleri Sözcüsü Schäfer ise** "Türkiye'deki tutuklular esir haline getirilmemeli" dedi.

AKP Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın aralarında Alman insan hakları savunucusu Peter Steudtner'in de bulunduğu insan hakları aktivistlerini 'ajanlık' ile suçlamasına Almanya hükümetinden tepki geldi.

Almanya Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü **Martin Schäfer** "Steudtner davasında olduğu üzere, Türk hükümetinin bir kez daha peşin hüküm bildirmesini, tahammül edilmesi neredeyse imkânsız olarak değerlendiriyoruz" dedi.

Dışişleri Sözcüsü Schäfer Almanya'nın İsveç ile birlikte Türkiye hükümetine protesto notası verdiğini de söyledi. Notada tutuklulara en azından resmi olarak neyle suçlandıklarının açıklanması istendi. Ayrıca Erdoğan'ın 'ajanlık' suçlamasıyla 'terör örgütüne destek' şüphesinin birbiriyle bağdaşmadığı da ifade edildi.

**02.08.2017**

**AİHM Kararları:**

***AİHM, Nuriye Gülmen ve Semih Özakça İçin Kararını Açıkladı: Devlet İyi Bakıyor, Hayati Tehlikeleri Yok!***

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), KHK ile atıldıkları işlerine geri dönmek için açlık grevi yapan akademisyen Nuriye Gülmen ve öğretmen Semih Özakça'nın serbest bırakılma başvurularını reddetti. AİHM kararına gerekçe olarak, Gülmen ve Özakça'nın muayenelerinin ardından yazılan 28 Temmuz tarihli Numune Hastanesi raporu gösterildi. Söz konusu raporda, şu an açlık grevinin 147'inci gününde olan tutuklu eğitimcilerin, "28 Temmuz'da cezaevi hastanesine nakledildikleri" ve bu hastanenin diğer hastanelerle "benzer" koşullara sahip olduğu belirtiliyordu. Raporda ayrıca, Gülmen ve Özakça'nın hayati tehlikesinin bulunduğu da bildirilmişti.

Mahkeme, Numune Hastanesi'nin raporunu dayanarak göstererek, Gülmen ve Özakça'nın Sincan Cezaevi Kampüsü Devlet Hastanesi'nde tutulmalarının, "yaşamlarına ya da organlarına telafi edilemez zararlar verecek gerçek ve acil bir risk oluşturmadığına" karar verdi.

İki eğitimcinin 29 Haziran'da yaptıkları acil talepli serbest bırakılma başvurusunu bu nedenle reddeden AİHM, Türk hükümetinden Gülmen ve Özakça'ya gerekli tüm desteğin sağlanmasını ve istedikleri doktorlar tarafından muayene edilmelerine olanak tanınmasını talep etti.

AİHM, iki eğitimcinin, açlık grevlerine son vermeleri için yaptığı çağrısı da yineledi. Karar açlık grevindeki eğitimcilerin avukatları tarafından şöyle değerlendirildi: "Gülmen-Özakça tedbir kararı, eğer birgün bu çürümüşlükten kendisini kurtarabilirse Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin tarihinde utançla ve payandası olduğu şeyle birlikte anılacaktır."

**20.04.2017**

## **Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) Öğrenci Refahı Raporu**

### ***Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı***

72 ülkede 15 yaş düzeyindeki öğrencilerin refah durumlarının incelendiği raporda; **Türkiye; verileri incelenen 28 OECD ülkesi içinde 'yaşam memnuniyeti' sıralamasında 10 üzerinden 6.12 puanla son sırada yer aldı.** En mutlu öğrencilere sahip ülke 8.27 puanla Meksika oldu.

Öğrencilerin yaşam tatmin düzeyleri baz alınarak yapılan bir başka araştırmada ise; **Türkiye'de 15 yaş düzeyindeki öğrencilerin 28.6'sı hayatından hiç memnun olmadığını vurgulandı.** Türkiye bu oranla OECD'nin yüzde 11.8'lik ortalamasını neredeyse üçe katladı. Hayatından çok memnun olduğunu söyleyen öğrenci oranıysa OECD'nin yüzde 34.1'lik ortalamasının gerisinde kalarak, yüzde 26.3 oldu.

**Türkiye, OECD ülkeleri arasında matematikte 49, fen bilimlerinde 52 ve okumada 50'nci sırada yer alırken, sınav kaygısı da araştırmanın önemli konularından biri oldu.**

**Kız ve erkek öğrenciler arasındaki adalet de ise Türkiye OECD ortalamasına yakın bir noktada yer aldı.** Ancak adalet göstergelerinin **2006 yılından 2015 yılında doğru ciddi bir düşüş gösterdiği görüldü.**

Araştırmada öğrencilerin yaşadığı zorbalıklar da ele alındı. 15 yaş düzeyindeki öğrencilerin yanıt verdiği araştırmada, Türkiye'de 'bir ayda birkaç kez herhangi bir zorbalığa maruz kaldığını' söyleyen öğrenci oranı yüzde 18.6 oldu. OECD ülkeleri arasında Türkiye ilk kez diğer ülkelerin 18.7'lik ortalamasının altında kaldı. Letonya yüzde 30.6 ile en çok zorbalığın yaşandığı ülke olurken, Yeni Zelanda, Çek Cumhuriyeti, Avustralya ve İngiltere'de de bu oran yüzde 20'nin üzerinde.

Türkiye'de öğrencilerin yüzde 61.4'ü kendilerini okula ait hissettiklerini belirtirken, Türkiye bu oranla yüzde 73'lük OECD ortalamasını yakalayamadı.

13.11.2017

## **BM'den Türkiye'ye İnsan Hakları Eleştirisi**

***BM Uzmanları Türkiye'de İnsan Hakları Savunucuları ve Meşru Bir Hak Olarak Kendini İfade Edenlere Yönelik 'Terör' Suçlamalarını Kınadı.***

Aralarında BM Barışçıl Örgütlenme ve Toplanma Özgürlüğü Raportörü **Annalisa Ciampi**, İnsan Hakları Savunucularının durumuna Dair Raportör **Michel Forst**, Keyfi Gözaltılara ilişkin Çalışma Grubu Başkanı **José Antonio Guevara Bermúdez**, Düşünce ve İfade Özgürlüğü Özel Raportörü **David Kaye**, Terörle Mücadele Sırasında İnsan Haklarının Korunmasına Dair Özel Raportör **Fionnuala D. Ní Aoláin**'in da olduğu **BM uzmanları**, **Büyükkada'da 10 insan hakları savunucusunun tutuklanması, Halkın Hukuk Bürosu üyesi 14 avukatın tutuklanması ve yine geçtiğimiz günlerde tutuklanan iş insanı Osman Kavala'nın durumunun kendilerini endişelendirdiğini belirtti.**

Uzmanlar, 25 Ekim 2017 tarihinde gözaltına alınan kişilerin gözaltında insanlık dışı ve aşağılayıcı muamelelere maruz kaldıklarına dair bilgilerin kendilerine ulaştığını belirtti.

14.11.2017

## **Freedom House: Türkiye İnternet Özgürlüğünde Hızla Geriledi**

***İnternette Özgürlük 2017 Raporu***

Freedom House tarafından açıklanan "**İnternette Özgürlük 2017**" raporuna göre Türkiye, Mısır ve Ukrayna ile birlikte bu yıl internet özgürlüğünün en belirgin biçimde kısıtlandığı ülkelerden biri oldu. Rapora göre internet kullanıcılarının sadece yüzde 23'ü özgür internet imkânına sahip. İnternet özgürlüğünde en kötü notu alan ülkeler listesinin başında Çin geldi. Çin'i, Suriye ve Etiyopya takip etti. **65 ülkeden 32'sinde internet özgürlüğünün kısıtlandığının belirtildiği raporda geçen yıl en belirgin kısıtlamaların Ukrayna, Mısır ve Türkiye'de yaşandığına dikkat çekildi.**

**Türkiye'ye 2017 raporunda 100 üzerinden 66 puan verildi.** 2016 yılından bu yana internetin özgür olmadığı ülkeler kategorisinde kabul edilen Türkiye'nin notu Freedom House'un geçen yılki raporunda 61'di. Türkiye'nin internet özgürlüğünün ciddi bir biçimde kısıtlanmasına örnek, kilit gelişmelerden biri olarak Güneydoğu'da yaklaşık 28 belediye başkanının görevden alınmasının ardından bölgede neredeyse 12 milyon kişinin internet erişiminin engellenmesi gösteriliyor.

**18.12.2017**

## **OECD Ülkeleri Arasında En Uzun Çalışma Saatine Sahip Ülke Türkiye**

### ***“Daha İyi Yaşam” İndeksi***

**OECD'nin “Daha iyi yaşam” indeksini (Better Life Index) açıkladı.** Buna göre Türkiye, haftada ortalama 50 saat ve üzeri çalışma saatlerine sahip ülkeler arasında ilk sırada yer alıyor. **Türkiye’de çalışanların neredeyse yüzde 41’i çok uzun saatler çalışıyor.** Bu oran aynı zamanda OECD’deki en uzun çalışma saatini de ifade ediyor.

OECD'nin “Daha iyi yaşam” indeksindeki çalışma-yaşam dengesini ifade eden kategori, bir kişinin işte geçirdiği saati ifade ediyor. Araştırmalar, uzun çalışma saatlerinin kişinin sağlığını bozabileceğini ve stres seviyesini arttırabileceğini gösteriyor. **Listede Türkiye’den sonra en uzun çalışma saatlerine sahip ülkeler Meksika ve Japonya.** Listenin en alt sıralarında ise Finlandiya, İsveç, Danimarka gibi Kuzey Avrupa ülkeleri bulunuyor.

**19.12.2017**

## **Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF)**

### ***2017 Basın Özgürlüğü Endeksi Raporu: Türkiye Gazeteciler İçin ‘Dünyanın En Büyük Hapishanesi’***

Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF), 2017 yılında dünyada 65 gazeteci ve medya çalışanının öldürüldüğünü, 326 gazetecinin de cezaevinde olduğunu açıkladı. Türkiye raporda “Gazeteciler için en büyük hapishane” olarak adlandırıldı.

Bu yıl 50 profesyonel gazeteci öldürüldü. Bu, son 14 yılda öldürülen gazeteci sayısında görülen en düşük sayı. Ancak RSF’ye göre bu düşüş, umut verici bir gelişme değil. Gazeteciler, dünyanın en tehlikeli bölgelerine göreve gitmekten kaçınıyor ve buralarda çalışan gazeteci sayısı azalıyor. RSF’nin verilerine göre, bu 65 kişinin 39’u öldürülürken, diğerleri hava saldırıları ya da intihar saldırıları gibi görevleri sırasında yakalandıkları ölümcül olaylar nedeniyle hayatını kaybetti. 2017’de 12 gazetecinin öldürüldüğü Suriye, gazeteciler için halen en riskli ülke. Suriye’yi bu yıl 11 kişinin öldürüldüğü Meksika takip ediyor.

42 gazeteci ve bir basın çalışanı hapiste. Raporda Türkiye bir kez daha profesyonel gazeteciler için '**dünyanın en büyük hapishanesi**' olarak nitelendirildi. 2017 verilerine göre Türkiye çapında 42 gazeteci ve bir basın çalışanı, meslekleriyle bağlantılı bazı suçlamalarla halen hapiste.

Raporda, "**Hükümeti eleştirmek, 'şüpheli' sayılan bir medya kuruluşu için çalışmak, hassas bazı kaynaklarla iletişim kurmak ya da şifreli bir mesajlaşma uygulamasını kullanmak bile terör suçlamasıyla gazetecilerin hapse atılmasına neden oluyor**" ifadeleri yer aldı. Tüm medya çalışanlarının sayısı düşünüldüğünde Çin, hapse atılan gazeteci sayısının en yüksek olduğu ülke. Türkiye onu takip ediyor. 24 tutuklu gazeteci ile Suriye üçüncü en büyük hapishane olarak tanımlanıyor. İran'da 23, Vietnam'da ise 19 gazeteci hapiste.

RSF'nin Nisan ayında açıkladığı **2017 Basın Özgürlüğü Endeksi'nde Türkiye yine gerilemiş, 180 ülke arasında 155'inci olmuştur.** Uluslararası Gazetecileri Koruma Komitesi (CPJ)'nin Aralık 2017 raporunda da Türkiye'nin üst üste ikinci yıl "**en fazla gazetecinin cezaevinde olduğu ülke**" olduğu vurgulanmış ve şu ifadelere yer verilmişti: "**2016 yılında Türk basınına yönelik olarak başlayan baskı, Temmuz ayındaki darbe girişimi sonrası arttı. Yetkililer bazı gazetecileri, yalnızca bir mesajlaşma uygulaması olan Bylock kullandıkları ve Gülençi kurumlar arasında olduğu iddia edilen bankalarda hesapları olduğu için suçladı.**"

21.12.2017

## **Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD)**

### ***OECD'de Ülkeleri Çalışma Süreleri Raporuna Göre Türkiye Fazla MESAİDE İlk Sırada***

Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü'nün (OECD) raporuna göre **Türkiye çalışma süresinde 'dünya lideri.'** Türkiye'de haftalık 50 saat ve daha fazla çalışanların oranı yüzde 43 olarak kayda geçti. Türkiye'den sonra en kötü performans gösteren ülkeler sırasıyla, yüzde 28.8'le Meksika ve yüzde 27.1 ile Güney Kore.

Asgari ücretin düşüklüğü, sendikal örgütlenme önündeki engeller, grev yasakları gibi bir dizi konuda kötü bir karneye sahip Türkiye, OECD ülkeleri arasında en uzun çalışma saatlerinin olduğu ülke aynı zamanda. **OECD verilerine göre Türkiye, mesainin en uzun olduğu ülkeler sıralamasında ilk sırada yer alıyor.** Örgüt tarafından hazırlanan rapora göre haftalık 50 saat ve üzerinde çalışanların oranı yüzde 43'ün üzerinde."İş-yaşam" dengesinde Türkiye'den sonra en kötü performans gösteren ülkeler ise yüzde 28.8 ile Meksika, yüzde 27.1 ile Güney Kore. **Yıllık olarak bakıldığında OECD, ortalama çalışma süresinin 1765 saat olarak belirlenmesine rağmen Türkiye'de toplam çalışma süresi 1855 saat.**



**Türkiye’de haftalık yasal çalışma süresi 45 saat ancak her çalışan ortalama 4 saat fazla çalışıyor.** İşveren, çalışma süresini haftanın çalışılan günlerine farklı şekilde bölebiliyor. Sürelerin eşit olması gerekmiyor. Yani işveren, işçiden onay aldıysa pazartesi günü dokuz saat, salı günü yedi saat, çarşamba günü 10 saat işçiyi çalıştırabilir. Buradaki tek sınır, günlük çalışma süresinin 11 saati geçmemesi. Üstelik yemek ve çay molaları ise çalışma süresinden sayılmıyor.

**16 Ocak 2018**

**Freedom House Düşünce Kuruluşu**

***2018 Dünyada Özgürlükler Raporu: Türkiye’yi Özgür Olmayan Ülkeler Arasında***

Freedom House düşünce kuruluşu, yayınladığı son raporunda ilk defa Türkiye’yi “**özgür olmayan ülkeler**” kategorisinde gösterdi. Voice Of America (Amerika’nın Sesi)’nin haberine göre **Türkiye’nin notu, Freedom House listesinde 6 puan gerilemiş görünüyor.**

**Türkiye, son 10 yılda 34 puan gerilemeyle bu zaman diliminde en çok puanı düşürülen ülke olmasıyla dikkat çekiyor.** Bu sonuç, Türkiye’yi “kısmen özgür” ülkeler arasından “özgür olmayan” ülkeler arasına sokuyor. ABD’nin özgürlük notunu da üç puan düşüren rapora göre küresel özgürlükler 12 yıldır sürekli geriliyor. 2017’de de 71 ülkede siyasi haklar ve sivil özgürlüklerde gerileme görülürken, sadece 35 ülkede durum iyileşme gösterdiği belirtiliyor. 195 ülke değerlendirmeye alınırken, bunlardan 88’i (yüzde 45) ‘özgür’, 58’i (yüzde 30) ‘kısmen özgür’ ve 49’u (yüzde 25) ‘özgür değil’ kategorisinde yer alıyor.

**Raporda ‘özgür olmayan ülkeler’ kategorisine alınan 49 ülkeden 12’sinin siyasi haklar ve sivil özgürlükler açısından ‘kötünün de kötüsü’ konumunda olduğu tespiti dikkat çekiyor.** Bu ülkeler en az özgür olandan başlayarak şöyle sıralanıyor: “Suriye, Güney Sudan, Eritre, Kuzey Kore, Türkmenistan, Ekvador Ginesi, Suudi Arabistan, Somali, Özbekistan, Sudan, Orta Afrika Cumhuriyeti ve Libya.” Raporun Türkiye bölümüne de ‘Demokrasi krizde’ başlığı atılmış.

**Değerlendirmede, Türkiye’nin ‘özgür değil’ kategorisine düşürülme gerekçesi şöyle açıklanıyor: “Gücü cumhurbaşkanlığında toplayan, derinden kusurlu anayasa referandumu, seçilmiş belediye başkanlarının hükümet tarafından atanımlarla toplu olarak değiştirilmesi, insan hakları aktivistleri ve diğer ‘devlet düşmanı’ olarak nitelenen kişilere yönelik keyfi kovuşturmalar, devlet memurlarına yönelik devam eden temizlik operasyonları.”**

18 Ocak 2018

## İnsan Hakları İzleme Örgütü (Human Rights Watch-HRW)

### *2018 Dünya Raporu: Türkiye'de Medya, Aktivistler, Muhalefet Hedef Alınıyor*

İnsan Hakları İzleme Örgütü (Human Rights Watch-HRW), 2018 Dünya Raporu'nu yayımladı. Raporda, Türkiye'de 16 Nisan'daki anayasa değişikliği referandumunu sonrası medya, muhalefet ve insan hakları savunucuları üzerindeki kısıtlamaların arttığı belirtildi.

Raporda, **"Türkiye 2017'de Cumhurbaşkanı'nın yetkilerini suistimal etmesine karşı yeterli denge ve kontrol mekanizmalarını içermeyen bir başkanlık sistemini uygulamaya soktu"** ifadesi yer aldı. **"On yıllardır yapılmış en önemli değişiklik"** olarak tanımlanan başkanlık sistemi, **"insan hakları ve hukukun üstünlüğü açısından bir gerileme"** şeklinde yorumlandı. BBC Türkçe'de yer alan habere göre raporda ayrıca referandumun, **"15 Temmuz 2016 darbe girişiminin ardından ilan edilen olağanüstü hal (OHAL) sürerken, medyanın ağır bir şekilde sansüre uğradığı, çok sayıda gazetecinin ve Kürt yanlısı muhalefet milletvekilinin hapiste tutulduğu koşullar altında gerçekleştiğine"** dikkat çekildi.

#### **Raporda şu ifadeler yer aldı:**

- Türkiye hükümeti mahkemeler ve savcılıklar üzerinde çok büyük bir baskı uyguladı.
- Terörle mücadele yasalarının yaygın bir şekilde istismar edilmesi, 2016 darbe girişiminden sorumlu olanların yargılanması yönündeki meşru çabaları baltaladı. 2017'de gazetecilere siyasi saiklerle, terörle mücadele ile ilişkili suçlar isnat edilerek açılmış çok sayıda dava başladı, hükümet ayrıca insan hakları savunucularını da hedef aldı.
- Çıkan KHK'lardan çoğu insan haklarının korunmasına yönelik mekanizmaları zayıflatan ve Türkiye'nin uluslararası insan hakları hukuku altındaki yükümlülükleriyle çelişen önlemler içeriyor.
- Hükümet, Olağanüstü Hal'de kamu görevinden çıkartılan 100 bini aşkın devlet memuru ve kapatılan medya mecraları, dernek ve vakıflar ve diğer kurumlar için bir tazmin ve telafi mekanizması sunmadı.
- HDP'nin tutuklu milletvekilleri terörle mücadele kapsamındaki suçlamalarla, bir yılı aşkın bir süredir hapiste tutuluyorlar.
- Hükümet güneydoğudaki belediyelerin neredeyse tamamına el koyarak, bölgedeki insanları seçilmiş temsilcilerinden mahrum bıraktı.
- Yetkililer sık sık kitlesel toplantıları keyfi bir şekilde yasaklıyor ve barışçı gösterileri şiddet yöntemleriyle dağıtıyorlar.
- Türkiye'de OHAL altında 500'den fazla avukat tutuklanarak hapse atıldı, 1000'nin üzerinde avukat hakkında da dava açıldı.
- 2017 yılında, özellikle de terörle mücadele yasası kapsamında gözetim altında tutulan kişiler tarafından, polis gözetimi altında işkence ve kötü muamele yapıldığına ilişkin yaygın bildirimlerde bulunuldu.

- Yarım milyona yakın Suriyeli mülteci çocuk okullara kayıt yaptırmış durumda ama en az 380 bin çocuk okula gitmiyor. Emek sömürüsüne dayalı çalışma koşulları ve fakirlik, tam korumaya erişimin olmaması durumunu daha da ağırlaştırıyor.

İnsan Hakları İzleme Örgütü, bu yıl 28. defa yayınladığı 643 sayfalık Dünya Raporu'nda 90'dan fazla ülkedeki insan hakları uygulamalarını gözden geçiriyor.

### **ULUSLARARASI ENDEKS ve RAPORLARDA TÜRKİYE**

- Dünya Hukukun Üstünlüğü Endeksinde Türkiye, 113 ülke arasında 99. sırada (2016).
- Küresel Hukukun Üstünlüğü Endeksinde, İktidar Üstünde En Az Denetimin Olduğu Ülkeler Kategorisinde Türkiye, 113 ülke arasında 6. sırada (2016).
- Türkiye Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin Adil Yargılanma Maddesini 20 Kez, İfade Özgürlüğü ile İlgili Maddesini ise 28 Kez İhlal Kararıyla Avrupa Ülkeleri Arasında 1. sırada (2015).
- Dünya Basın Endeksi Özgürlüğü Endeksinde Türkiye, 180 ülke arasında 151. sırada (2015).
- Gazeteciler Koruma Komitesi (CPJ) Raporunda Türkiye Dünyada En Çok Gazeteciyi Hapse Atan Ülkeler Sıralamasında 1. sırada (2016).
- İnternet Özgürlüğü Endeksinde Türkiye, Özgür Olmayan Ülke Seviyesine İndirildi.
- Küresel Barış Endeksinde Türkiye, 163 Ülke Arasında, 45. sırada (2015).
- Dünya Demokrasi Endeksinde Türkiye, 167 ülke arasında 97. sırada (2015).
- Küresel Cinsiyet Eşitliğinde Türkiye, 144. Ülke Arasında 130. sırada (2016).
- Kadınların Politik Gücü Endeksinde Türkiye, 144 ülke arasında 113. sırada (2016).
- Kadınların Ekonomiye Katılım ve Fırsatlar Endeksinde Türkiye, 144 ülke arasında 129. sırada (2016).
- OECD Ülkeleri İçinde Çocukların Fırsat Eşitliğinde Türkiye, 35 ülke arasında 34. sırada (2015).
- Dünya İyi Ülke Endeksinde Türkiye, 125 ülke arasında 55. sırada (2015).
- Freedom House: Türkiye internet özgürlüğünde hızla geriledi. Mısır ve Ukrayna ile birlikte 65 ülke arasından son sıralarda yer aldı.
- Freedom House: 2018 Dünyada Özgürlükler Raporuna göre Türkiye Özgür Olmayan Ülkeler Arasında